

DET KONGELEGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

I henhold til adresseliste

Deres ref

Vår ref
200802792-/MWA

Dato
02.06.2008

Open Access til vitenskapelige artikler - forespørsel om råd

Vi viser til St.meld. nr. 20 (2004-2005) Vilje til forskning, der det ble signalisert at Kunnskapsdepartementet vil utrede muligheten for i større grad å gjøre resultater fra offentlig finansiert forskning offentlig tilgjengelig.

Kunnskapsdepartementet ønsker å se på mulighetene for å stimulere til økt bruk av Open Access publisering av fagfelleverderte vitenskapelige artikler. Det presiseres at all annen publisering ikke omfattes av denne henvendelsen og at det ikke er aktuelt å iverksette tiltak som går på bekostning av den akademiske friheten. Departementet legger til grunn at forskere fortsatt skal stå fritt til å velge hvilke tidsskrifter de ønsker å publisere i.

Med Open Access publisering sikter vi her til 1) publisering av vitenskapelige artikler i fagfelleverderte Open Access tidsskrifter og 2) egenarkivering i institusjonelle eller sentrale arkiver av artikler publisert i fagfelleverderte tidsskrifter. Kunnskapsdepartementet registrerer en rask utvikling internasjonalt innenfor Open Access, ikke minst når det gjelder egenarkivering. Vi viser til at en rekke forskningsråd stiller krav om egenarkivering ved finansiering av forskningsprosjekter og at universiteter som Harvard har innført obligatorisk egenarkivering for ansatte forskere ved to av sine fakulteter. På europeisk nivå har både European University Association (EUA) og EU vedtatt anbefalinger som støtter Open Access.

I Norge har man kommet relativt langt med å utvikle den nødvendige infrastrukturen for egenarkivering i universitets- og høyskolesektoren. Alle universitetene har institusjonelle arkiver, de fleste høyskolene har/er i ferd med å innføre institusjonelle

arkiver, og arkivene er knyttet sammen i søketjenesten NORA (Norwegian Open Research Archives). Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten har, gjennom etableringen av Helsebiblioteket, etablert en egenarkiveringsløsning for helsesektoren (HeRA) som er knyttet til NORA og for øvrig tilrettelegger for Open Access publisering.

Kunnskapsdepartementet har tildelt driftsmidler for 2008 for å sikre videreføring av NORA. Finansiering av infrastrukturen løser imidlertid ikke problemet med at arkiveringsgraden er lav.

Kunnskapsdepartementet er kjent med det arbeidet som allerede pågår i Norges forskningsråd og Universitets- og høyskolerådet (UHR) for å fremme Open Access, og synes det er positivt at Norges forskningsråd og UHR har tatt tak i disse problemstillingene.

Kunnskapsdepartementet ønsker med dette å få råd fra Forskningsrådet og UHR om gode tiltak som kan fremme egenarkivering og annen Open Access publisering. Herunder ønsker vi en vurdering av om det bør stilles krav om obligatorisk egenarkivering av offentlig finansiert forskning, samt hvilke juridiske, teknologiske, kommunikasjonsmessige, økonomiske, administrative og evt. andre konsekvenser dette vil medføre. Dersom det er andre problemstillinger som også bør tas med i betraktningen er det naturlig at dette inngår i den samlede vurderingen.

Det bør legges til grunn for vurderingen at norsk forskning i internasjonal sammenheng har en relativt lav andel finansiering via Forskningsrådet, mens en høy andel går direkte til UH-institusjonene. Norge har også en relativt stor instituttsektor som hovedsakelig er oppdragsfinansiert.

Med bakgrunn i det nære samarbeidet om forskning mellom bl.a. helseforetakene og universitets- og høyskolesektoren ser vi det som ønskelig at det i størst mulig grad lages løsninger som sikrer god samordning mellom ulike sektorer og nødvendig praktisk tilrettelegging for forskere som har tilknytning til alle forskningsutførende sektorer.

Vi ber om at det tas hensyn til andre relevante prosesser, herunder det pågående arbeidet knyttet til etablering av et nasjonalt forskningsdokumentasjonssystem gjennom arbeidsgruppen for vitenskapelig datapublisering.

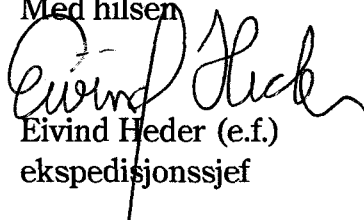
Som myndighetenes rådgivende organ i forskningspolitiske saker bes Forskningsrådet om å inkludere alle forskningsutførende sektorer, herunder instituttsektoren og de regionale helseforetakene, i sin vurdering. Kunnskapsdepartementet forutsetter at Forskningsrådet har en dialog med relevante aktører, herunder forskningsinstitutter, de regionale helseforetakene og Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten.

Vi ber om at Norges forskningsråd og UHR koordinerer arbeidet på en hensiktsmessig måte slik at dobbeltarbeid unngås.

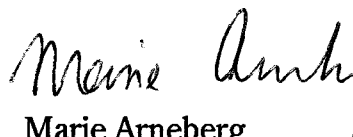
Vi ber om at rådet er oss i hende innen 1. desember 2008.

Henvendelsen er utarbeidet i samråd med Helse- og omsorgsdepartementet.

Med hilsen

Eivind Heder (e.f.)
ekspedisjonssjef

Marie Arneberg
seniorrådgiver

Adresseliste:

Norges forskningsråd, Postboks 2700 St. Hanshaugen, 0131 Oslo
Universitets- og høyskolerådet, Pilestredet 46 B, 0167 Oslo

Kopi:

Helse- og omsorgsdepartementet

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Nærings- og handelsdepartementet

Kultur- og kirkedepartementet

Utenriksdepartementet

Norwegian Open Research Archives (NORA), Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø